

О.Г. ТАРАРІКУ — 90

Відомому вченому в галузі агроєкології, ґрунтозахисного землеробства, ландшафтної екології та охорони ґрунтів від ерозії, доктору сільськогосподарських наук, професору, академіку НААН Олександрю Григоровичу Тараріку виповнилося 90 років.

Олександр Григорович народився 11 липня 1936 р. на х. Ситівці Клімовського р-ну Брянської обл. (рф). Після строкової служби та роботи на шахті № 4-біс у м. Ватутіно (нині — Богачеве) Черкаської обл. він з 1958 по 1963 р. навчався в Українській сільськогосподарській академії (нині — Національний університет біоресурсів і природокористування України) на факультеті ґрунтознавства та агрохімії.

З 1963 р. О.Г. Тараріко працював на Дробрівській дослідній станції Українського науково-дослідного інституту землеробства (нині — ННЦ «Інститут землеробства НААН»), пройшовши шлях від старшого наукового співробітника до заступника директора з наукової роботи. Паралельно без відриву від виробництва він навчався в аспірантурі при Інституті землеробства. У 1969 р. захистив кандидатську дисертацію

«Вплив добрив на урожай цукрових буряків при різних умовах їх застосування».

У 1970 р. Олександр Григорович очолив в Українському науково-дослідному інституті землеробства лабораторію захисту ґрунтів від ерозії. Упродовж 1970–1990 рр. О.Г. Тараріко разом із групою вчених теоретично обґрунтували та впровадили на практиці принципово нову ґрунтозахисну контурно-меліоративну систему землеробства (КМЗ). Ця система вирішувала відразу кілька стратегічних завдань щодо охорони й підвищення родючості ґрунтів, оптимізації структури сільськогосподарських ландшафтів і стабілізації продуктивності агроєкоосистем за мінімальних виробничих витрат.

У 1990 р. Олександрю Григоровичу було при-

своєно звання професора, а також його обрали членом-кореспондентом УААН, у 1993 р. — дійсним членом (академіком) Національної академії аграрних наук України.

У 1991 р. за розробку базової моделі та впровадження ґрунтозахисної системи землеробства з контурно-меліоративною організацією території О.Г. Тараріка та інших вчених було нагороджено найвищою науковою відзнакою держави — Державною премією України в галузі науки і техніки. Того ж року він брав безпосередню участь у ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи.

У різні періоди Олександр Григорович обіймав посади академіка-секретаря Відділення землеробства і агроєкології Національної академії аграрних наук України, члена Президії НААН (1993–2000), з 2003 р. — завідувача відділення агроєкології Інституту агроєкології та біотехнології УААН, завідувача кафедри та проректора з наукової роботи Державної екологічної академії з підготовки і перепідготовки кадрів Мінприроди України (2004–2005), за сумісництвом — завідувача кафедри ґрунтознавства і охорони ґрунтів

(2000–2003), професора в Національному аграрному університеті (2003–2006). З 2005 р. його наукова діяльність була пов'язана з Інститутом агроекології і природокористування НААН. Під його керівництвом було засновано принципово новий дослідницький напрям — застосування інформаційних космічних технологій для моніторингу стану ресурсів агросфери («Агрокосмос»). За цей період було створено відповідну лабораторію, розроблено Концепцію науково-технічної програми «Моніторинг агресурсів, прогнозування їх стану з метою забезпечення конкурентоздатності АПК та продовольчої безпеки України (Агрокосмос)». У 1995–2000 рр. він очолював державну науково-технічну програму УААН «Сталі агроecosистеми».

Нині О.Г. Тараріко — головний науковий співробітник Інституту агроекології і природокористування НААН. Наукова діяльність вченого зосереджена на розробці науково-методичних засад геопросторового агроекологічного моніторингу агросфери України, вдосконаленні методології із застосуванням дистанційних аерокосмічних методів спостережень, адаптації агроecosистем до змін клімату та про-

гнозуванні їх продуктивності.

У 2022 р. Олександр Григорович увійшов до складу Робочої групи «Екологічна безпека» Національної ради з відновлення України від наслідків війни, а у 2025 р. — до Робочої групи з підготовки змін до Закону України «Про Основні засади (стратегії) державної екологічної політики України на період до 2030 року».

О.Г. Тараріко є членом спецради із захисту кандидатських і докторських дисертацій, членом редколегії низки провідних часописів і збірників наукових праць, зокрема «Agricultural Science and Practice», «Агроекологічний журнал». Під його керівництвом захищено 3 докторські та 25 кандидатських дисертацій. Вчений є автором понад 300 наукових публікацій, серед яких 6 монографій, 3 підручники, 5 навчальних посібників, нормативні документи, рекомендації та 4 авторських свідоцтва.

Олександр Григорович є почесним доктором трьох провідних установ — ННЦ «Інститут землеробства НААН», Інституту агроекології і природокористування НААН та Інституту водних проблем і меліорації НААН.

О.Г. Тараріко удостоєний численних нагород,

які відображають масштаб його внеску в аграрну науку та суспільне життя країни: Грамоти Президії Верховної Ради УРСР (1978), Почесної грамоти Державного комітету УРСР з охорони природи (1981), Почесної грамоти Міністерства вищої і середньої освіти СРСР (1985), золотої, срібної та бронзової медалей і дипломів ВДНГ СРСР та УРСР за «Модель ґрунтозахисної контурно-меліоративної системи землеробства» (1985–1990), звання лауреата Державної премії України в галузі науки і техніки (1991), Почесної відзнаки НААН та відзнаки Міністерства аграрної політики і продовольства України «Знак пошани» (2006), звання Заслуженого діяча науки і техніки України (2007), Почесної грамоти Верховної Ради України «За особливі заслуги перед Українським народом» (2012), диплома лауреата премії «За видатні досягнення в аграрній науці» Президії НААН (2026).

Вітаємо Олександра Григоровича з ювілеєм, бажаємо міцного здоров'я, творчої наснаги та довгих плідних років на благо рідної науки й України.

**Президія Національної академії аграрних наук
Інститут агроекології
і природокористування
НААН**